

Rodica Aida Popa: Carta interprofesională este un document programatic de însemnătate istorică

9 octombrie 2015 | Alina MATEI

Alina Matei: *Bună ziua, doamna judecător.*

Rodica Aida Popa: Bună ziua.

Alina Matei: *Miercuri, 23 septembrie 2015, a fost semnată [Carta interprofesională a judecătorilor, procurorilor și avocaților români](#). Moment unic în istoria celor trei profesii, care marchează începutul unei alte abordări a relațiilor dintre ele, reunit în documentul Carta interprofesională. O să vă rog să ne faceți un scurt istoric al conceperii acestei Carte. Cui a aparținut ideea, cine a pus-o în practică, dacă ați întâmpinat obstacole?*

Rodica Aida Popa: Așa este. Pe data de 23 septembrie 2015, a avut loc, într-un moment solemn, semnarea Cartei interprofesionale a judecătorilor, procurorilor și avocaților români. Această Cartă, personal am elaborat-o, în calitate mea de Reprezentant al României la Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE). Am propus-o Consiliului Superior al Magistraturii spre analiză, examinare și adoptare, în acest for care asigură garantarea independenței sistemului judiciar din România. Carta interprofesională a judecătorilor, procurorilor și avocaților este un document programatic de noutate și de însemnătate istorică. Ca inspirație, pot spune, sau ca o coincidență, anul acesta se împlinesc 800 de ani de la Magna Carta Libertatum, un document unic, semnat în Marea Britanie, în data de 15 iunie 1215, care a constituit primul document care asigură legalitatea constituțională anglo-saxonă, după un lung război civil, și care consacra libertatea individuală. Desigur, în anul 1945, făcând un arc peste timp, și mai departe în 1954, când ONU a dobândit o consistență semnificativă, a fost semnată, la finalul Adunării Generale, Carta Națiunilor Unite, un document unic, care, de asemenea, este în vigoare și în prezent, și care consacră într-un mod programatic principiile fundamentale ale societății contemporane internaționale. Venind mult mai aproape, în 17-19 noiembrie 2010, la împlinirea a 10 ani de la constituirea CCJE, singurul organ consultativ al judecătorilor din cadrul Consiliului Europei, a fost adoptată, la acel moment, Magna Carta a judecătorilor.

Fiind Reprezentantul României la CCJE, am contribuit la elaborarea a mai multor avize, opinii ale acestui organ consultativ, iar anul acesta, pentru că în decembrie se împlinesc 25 de ani de la Revoluția care a avut loc în România, un moment istoric care a însemnat o nouă etapă a Statului modern român, am simțit că este nevoie în sistemul judiciar român de o Cartă interprofesională a judecătorilor, procurorilor și avocaților români, pe baza dialogului interprofesional. Această Cartă am elaborat-o pe cinci mari componente: Statul de drept și Justiția, în care au fost reafirmate principiile care stau la baza autorității judecătorești – independența și imparțialitatea judecătorilor, independența și stabilitatea procurorilor, rolul semnificativ al avocaților în cadrul sistemului judiciar și dialogul interprofesional continuu care e nevoie să existe între judecătorii, procurorii și avocații români. În cea de a doua componentă a Cartei interprofesionale, am subliniat specificul funcțiilor, rolurile procurorilor, judecătorilor și avocaților români în cadrul procedurilor judiciare, care sunt diferite, dar dialogul interprofesional trebuie să existe din perspectiva complementarității funcțiilor acestora. De asemenea, am subliniat acțiunea și conduita judecătorului, procurorului și avocatului român care trebuie să asigure încredere justițiabilului cu privire la obiectivitatea actului de justiție. În cea de a treia componentă, Etica și Deontologia judecătorilor, procurorilor și avocaților români, au fost subliniate nevoia de integritate și competență profesională. Judecătorii, procurorii și avocații români trebuie să aibă o conduită de abținere față de a face comunicări publice cu privire la cauzele lor, cu respectarea principiilor care guvernează fiecare profesie. De asemenea, o componentă de formare a judecătorilor, procurorilor și avocaților români care să asigure însușirea, dezvoltarea aptitudinilor profesionale în exercitarea profesiilor pe care fiecare le practică. Și o a cincea componentă, Dialogul interprofesional continuu între judecătorii, procurorii și avocații români și cooperarea internațională, relațiile cu mass-media. Am vrut să subliniez corpusul celor 24 de norme care, în mod unitar, asigură și reafirmă principiile care guvernează autoritatea judecătorească în sistemul puterilor statului în România. Sigur, vorbim de principii constituționale, vorbim de legi, dar este nevoie, la un moment dat, și de o Cartă interprofesională, este singura Cartă interprofesională a judecătorilor, procurorilor și avocaților români. Acest document este unic din perspectiva cadrului legislativ român, el, așa cum spuneam, ca natură juridică – să intrăm în structura acestui document – este un document programatic care este menit să asigure consolidarea sistemului judiciar din România.

Alina Matei: *Care este rolul acestei Carte interprofesionale? Ce vrea să sublinieze în plus, față de cadrul de reglementare actual?*

Rodica Aida Popa: Cred că ceea ce este de esență este asigurarea încrederii, încrederea atât în corpul nostru, ca principiu de deontologie profesională, încrederea în capacitatea, abilitățile și competențele profesionale ale judecătorilor, procurorilor și avocaților români, pentru că numai într-o unitate de acțiune se poate asigura complementaritatea funcțiilor specifice. Și, dincolo de încredere, cred că o componentă esențială pe care Carta o are este componenta de comunicare, componentă care este mult mai substanțială și complexă decât aceea a modului tradițional interinstituțional. Comunicarea înseamnă elaborarea unor coduri deontologice comune, înseamnă elaborarea unor bune practici comune, fără, evident, a interfera în specificul atribuțiilor dar a completa specificul atribuțiilor prin acțiuni comune, menite să asigure ceea ce cred că este de esență, încrederea justițiabilului în sistemul judiciar român.

Alina Matei: *Ca și inițiatoare și autoare a acestui proiect ați mers până la capăt și chiar mai departe de el. Flancată de CSM și UNBR, Carta poartă semnătura dumneavoastră în calitate de reprezentant al României la Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni. Credeți că ar putea să apară situații de automulțumire, fiecare dintre profesii preferând să privească spre celelalte și să aștepte să facă acestea ceva? Cum ar putea fi evitate?*

Rodica Aida Popa: În primul rând, aș vrea să vă spun că această Cartă interprofesională am adresat-o celor două organe importante care sunt și parteneri în semnarea ei, CSM și UNBR, și vă pot spune că metodologia de consultare și de semnare a acestui document a funcționat perfect, pentru că au fost înțelese semnificațiile principiilor și, dincolo de această a cuvântului "înțelegere", s-a rezonat sub aspectul consecințelor unui astfel de document. În ceea ce privește CSM, vreau în mod deosebit să mulțumesc tuturor membrilor și, în principal, președintelui Consiliului prin modul în care a pus în practică mecanismul intern al acestei instituții, de consultare a comisiei de specialitate, și nu a fost pur și simplu o citire a textului, ci el a avut o documentație prin Direcția legislație a CSM și un dialog în cadrul comisiei de specialitate, care a analizat și a adus corecturile de rigoare, puține, la acest document, dar semnificative, și care, evident, după aceea a fost supus Plenului CSM. Deci, consultarea a funcționat în parametrii mecanismului democratic care guvernează această instituție. De

asemenea, în cadrul UNBR, a avut loc un proces de consultare a forurilor executive, respectiv a Comisiei Permanente, și care, în mod democratic, a examinat și și-a adus plusul de contribuție în ceea ce privește anumite formulări ale recomandărilor din cadrul acestui document. Deci, documentul a avut un proces de analiză, un proces de reflecție și, în final, a fost adoptat, evident, apreciindu-se semnificația lui. Sigur că el este un document perfectibil, dar acesta, așa cum a fost elaborat, la acel moment, și cum a și fost însușit și semnat, a reprezentat forma care a dat contur principiilor care stau la baza sistemului judiciar din România. Această Cartă, ca să răspund la întrebarea dvs. în mod concret, poate genera diverse sentimente în cadrul corporilor, al judecătorilor, procurorilor și avocaților. Mi-ar fi dificil de a predictibiliza ceea ce înseamnă auto-mulțumire și nu cred că acesta este sentimentul pe care îl are corpul judecătorilor, procurorilor și avocaților din România, pentru că este într-o permanentă efervescentă, într-o permanentă inițiere a unor modificări, găsirii unor mecanisme în ceea ce privește buna desfășurare instituțională, și aici mă refer la modul în care se discută practica neunitară în cadrul sistemului judiciar la nivelul curților de apel, unde sunt invitați atât reprezentanții procurorilor, cât și reprezentanții avocaților, și iată că un dialog real asupra interpretărilor și jurisprudenței dobândește o consultare generală. Deci, acest sentiment de nemulțumire mă îndoiesc că poate să existe prin efervescenta celor trei corpuri profesionale. Cum ar putea fi evitat, totuși, acest sentiment de auto-mulțumire? Printr-o acțiune permanentă, printr-o deschidere a cunoașterii și permiterii ideilor atât naționale, cât și europene să fie puse în discuție și după aceea, sigur, în funcție de specificul național, să fie puse în aplicare.

Alina Matei: *Ce este de făcut pe mai departe pentru a ne apropia cât mai mult cu putință de scopul Cartei? Ce comportament ar trebui adoptat de judecători, procurori și avocați pentru a nu face din Cartă doar un document de pus în ramă?*

Rodica Aida Popa: Sunt convinsă că corpurile profesionale din sistemul judiciar al judecătorilor, procurorilor și avocaților sunt corpuri vii, corpuri dinamice care, de altfel, pun în aplicare multe modalități de lucru noi, în discutarea atât a modului de aplicare a legii, cât și a atitudinii pe care trebuie să o aibă față de justițiabili. Acest lucru rezultă din practica CSM, din practica curților de apel, a tribunalelor, a judecătoriilor. Există foarte multe întâlniri profesionale la nivelul conducerii instanțelor cu judecătorii. Există multe discuții interprofesionale între

judecători ai curților de apel, de exemplu, la o ședință de practică neunitară a Curții de Apel Brașov au participat și judecători de la Curtea de Apel Târgu Mureș. Iată, un dialog profesional între curți. De asemenea, la Curtea de Apel Cluj există un dialog interprofesional cu reprezentanți de la alte curți de apel. La Curtea de Apel Alba Iulia există un dialog interprofesional cu celelalte corpuri care asigură consolidarea sistemului judiciar. Aceasta este o formă de comunicare activă. O altă formă, și sunt convinsă că nu este doar o formă fără fond, o reprezintă încheierea protocoalelor între curțile de apel și barourile de avocați. Modelul acestui protocol se găsește în lucrarea Noile instituții ale dreptului penal și procesul penal din perspectiva dialogului interprofesional între judecători și avocați, care deja sunt puse în practică. Sunt convinsă că aceste protocoale care stau la baza cooperării interinstituționale sub aspectul bunelor practici, și insist pe acest lucru, asigură cele mai bune modalități de interpretare și de aplicare a legii pentru destinatarii săi, adică cetățenii României în calitatea lor de justițiabili, fie în materie penală, fie în materie civilă. Existența acestor protocoale asigură discutarea la nivelul sesiunilor de practică neunitară, la nivelul sesiunilor de pregătire profesională și la orice alte inițiative. Deci, corpul reacționează la punerea în practică și a principiilor Cartei interprofesionale a judecătorilor, procurorilor și avocaților români în această manieră, pentru că în corpul Cartei există o recomandare pentru această conlucrare, această colaborare în vederea găsirii celor mai bune modalități din perspectiva și a noilor instituții a celor patru coduri care asigură noua reformă a sistemului judiciar român.

Alina Matei: *Veți merge în curând la CCJE. Ce lucruri bune pregătește Consiliul?*

Rodica Aida Popa: De data aceasta are loc, în perioada 14-16 octombrie 2015, cea de-a XVI-a Reuniune a Consiliului Consultativ a Judecătorilor Europeni care are un caracter solemn. Va avea loc, pentru prima dată, la Londra, în contextul aniversării a 800 de ani de la semnarea Magnei Carta Libertatum. Iată că, de data aceasta, Consiliul Europei are deschiderea de a participa în cadrul unor manifestări extinse largi, de a discuta principiile și recomandările unui nou aviz, Avizul nr. 18, care este un aviz programatic semnificativ pentru sistemele judiciare europene. Este vorba de plasarea sistemului judiciar în relațiile cu alte puteri ale statului într-o democrație modernă. Iată că, pentru prima dată la acest Consiliu, vor fi invitați reprezentanții Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni, un dialog deja interprofesional, unde se vor discuta principii extrem de relevante ale

locului, rolului, importanței sistemului judiciar în raport cu celelalte puteri ale statului, cu puterea legislativă și cu puterea executivă, asigurând astfel crearea unei noi democrații europene. Se consacră o nouă formă de dialog și componentele avizului sunt generoase. N-aș putea să vă dau mai multe detalii, pentru că modalitatea de lucru a CCJE presupune întâi analizarea textelor și în acest creuzet al discuțiilor se vor putea aduce modificări sau nu corpului de principii și numai în urma adoptării sale, el va putea fi adus la cunoștința corpului profesional român. Nu este vorba de secret, ci este vorba de modalitate de lucru adoptată de CCJE pe care o respect. Dar, cu siguranță, după adoptarea acestui aviz, așa cum am procedat de fiecare dată, voi aduce la cunoștința CSM, care, într-o manieră transparentă, a tradus avizele și le-a publicat pe site-ul Consiliului Superior al Magistraturii, la rubrica Legislație, documente internaționale, și, ca atare, pot fi consultate de tot corpul profesional al sistemului judiciar din România.

Alina Matei: *Mulțumesc că ați stat de vorbă cu mine și vă doresc mult succes în continuare.*

Rodica Aida Popa: Vă mulțumesc și eu pentru această oportunitate și doresc succes în continuare platformei profesionale JURIDICE.ro pentru transparența, consistența și independența în a-și pune în practică dialogul interprofesional în media on-line.